

Kommunstyrelsen

Ks § 254

KS 2012/0318

Medborgarförslag om inköp av isbroddar till alla pensionärer över 65 år

---

Kommunstyrelsens förslag till beslut i kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar att avslå medborgarförslaget.

Motiveringen till beslutet att det i 2 kap. 2 § kommunallagen anges att kommun och landsting ska behandla sina medlemmar lika om det inte finns sakliga skäl för annat (särslagstiftning). Inköp av isbroddar skulle innebära en initial kostnad om ca 880 tkr och därefter ca 50 tkr/år.

Kommunfullmäktige framhåller att folkhälsorådet även fortsättningsvis stödjer arbetet med att utveckla arbetet med att förebygga fallolyckor bland äldre.

Bakgrund

Bo Björk, Rapphönsvägen 25 i Mariestad, har i ett medborgarförslag föreslagit att Mariestads kommun ska köpa isbroddar till alla pensionärer i Mariestads kommun. Ärendet har beretts av utvecklingsenheten/folkhälsoplaneraren

Antalet personer som är 65 år och äldre i kommunen år 2013 är ca 5 900. Därefter är det ca 310 nya 65 åringar varje år framöver. Idag finns halkskydd/isbroddar att köpa i många butiker, apotek, skoaffärer, dagligvaruhandel, försäkringsbolag mm. Kostnaden för inköp av isbroddar i butik är ca 150-300 kr.

Utvecklingsenheten/folkhälsoplaneraren föreslår att kommunfullmäktige avslår medborgarförslaget med motiveringen att det i 2 kap. 2 § kommunallagen anges att kommun och landsting ska behandla sina medlemmar lika om det inte finns sakliga skäl för annat (särslagstiftning). Inköp av isbroddar skulle innebära en initial kostnad om ca 880 tkr och därefter ca 50 tkr/år.

Arbetsutskottets förslag

Förslaget överensstämmer med kommunstyrelsens beslut.

Behandling på kommunstyrelsen

Christer Dalvik (MAP) tillstyrker arbetsutskottets förslag till beslut.

Ordförande Johan Abrahamsson (M) tar upp arbetsutskottets förslag till beslut och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt förslaget.

Underlag för beslut

Medborgarförslag från Bo Björk, Rapphönsvägen 25 i Mariestad, om att Mariestads kommun ska köpa isbroddar till alla pensionärer i Mariestads kommun.

Kommunstyrelsen

Ks § 254 (forts.)

Skrivelse upprättad av planeringschef Kristofer Svensson samt folkhälsoplanerare Gunilla Carlsson 2013-11-20, Yttrande angående ”Medborgarförslag om inköp av isbroddar till alla pensionärer över 65 år”.

Kommunfullmäktige

Expedieras till:

(Bo Björk)

(Planeringschef Kristofer Svensson)

(Folkhälsoplanerare Gunilla Carlsson)

KS 2012/0318

Mariestad den 24 oktober 2012-10-24

Medborgarföslag

Vill att kommun inköper till Alla pensionärer i kommun

Isbroddar. Göteborgs kommun är på gång med detta

Ge alla pensionärer en julklapp, skulle vara uppskattat

Och man kommer ifrån brutna ben och armar i halkan.

En god besparing för kommun.

Från en pensionär

Bo Björk
Bo Björk

Rapphönsveggen 25
572 41 THRETTA

Gunilla Carlsson
Folkhälsoplanerare

Kommunstyrelsen
Mariestad Kommun

Kristofer Svensson
Planeringschef

Yttrande angående "Medborgarförslag om inköp av isbroddar till alla pensionärer över 65 år"

Förslag till beslut

Medborgarförslaget om att köpa in isbroddar till alla pensionärer över 65 år i Mariestads kommun avslås

Beslutet sker mot bakgrund av att i 2 kap. 2 § kommunallagen anges att kommun och landsting ska behandla sina medlemmar lika om det inte finns sakliga skäl för annat (särslagstiftning). Inköp av isbroddar skulle innebära en initial kostnad första året på ca 880.000 kr och därefter ca 50.000 kr per år.

Kommunfullmäktige önskar att Folkhälsorådet även fortsättningsvis stödjer arbetet med att utveckla arbetet med att förebygga fallolyckor bland äldre.

Bakgrund

Ett medborgarförslag har inkommit till Mariestads kommun om inköp av isbroddar till all pensionärer i Mariestads kommun. Antalet 65 år och äldre är 2013, ca 5900 personer. Därefter är det ca 310 nya 65 åringar varje år framöver.

Idag finns halkskydd/isbroddar att köpa i många butiker, apotek, skoaffärer, dagligvaruhandel, försäkringsbolag mm. Kostnaden för inköp av isbroddar i butik är ca 150-300 kr.

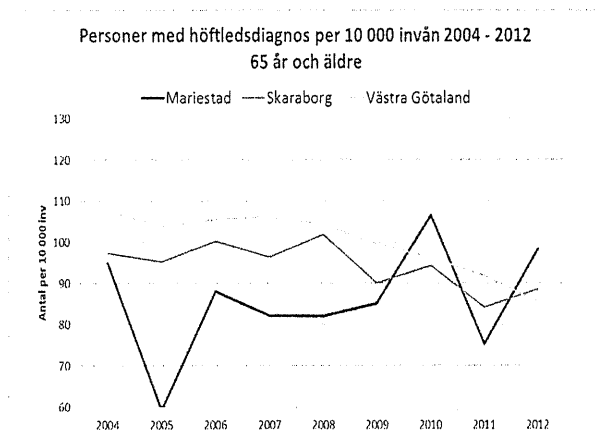
Det är viktigt med ett hälsofrämjande och skadeförebyggande arbete till åldersgruppen 65 år och äldre för att målgruppen ska bevara en god hälsa så långt upp i åren som möjligt. Att få leva hela livet. Fallolyckor är ett stort folkhälsoproblem.

Skador och fallolyckor

Varje år uppskattas nästan 114 000 personer i Sverige, 65 år och äldre uppsöka en akutmottagning efter att ha skadat sig. År 2010 skadades 65 500 personer i bostaden (24 500 män och 41 000 kvinnor) och 16 000 på sjukhus, sjukhem eller i särskilda boenden (5000 män och 11 000 kvinnor). **På trottoarer, gångbanor, vägar, gator, cykelvägar etc, skadas årligen ca 14 500 äldre personer (6 000 män och 8 500 kvinnor) så allvarligt att de behöver uppsöka ett akutsjukhus.** (Källa: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (msb))

Den vanligaste mekanismen bakom skadan är för både män och kvinnor fall och den näst vanligaste är att man slår sig genom kontakt med föremål i rörelse eller vila. Fall står bakom 85 procent av kvinnornas skador och 70 procent av männens. Den vanligaste fallolyckan i trafiken sker i samma plan genom halkning, snubbling och snävning. En av de vanligaste diagnoserna är höftledsfraktur. En vanlig höftledsfraktur kostar samhället ca 250 000 kronor. (Källa: msb)

Mariestads kommun

Antal personer 65 år och äldre med höftledsdiagnos i Mariestads kommun var i medeltal 2004-2012, 46 personer (32 kvinnor, 14 män) Antalet 65 år och äldre har ökat under perioden från 4850 till 5900 personer. Andelen äldre och antalet äldre kommer att fortsätta öka under kommande 10-årsperiod.

Antalet fall olyckor ökar kraftigt efter 80 år. Kostnaden per invånare ökar med ökande ålder. Det är 1 av 20 individer som är 65 år och äldre uppsöker varje år ett sjukhus för vård av en fallskada. Motsvarande siffra för de som är 80 år och äldre är 1 av 10.

Källa: Västra Götalandsregionens vårddatabas Vega och SCB

Skadeförebyggande arbete Mariestad kommun

År 1999 utnämndes Mariestad kommun till en "Safe Community/Säker och Trygg kommun" (återcertifiering hösten 2008) Utmärkelsen innebär att kommunen systematiskt och långsiktigt arbetar för att minska antalet skador bland alla åldrar, i alla miljöer och situationer.

I Mariestad är fallskadeprevention ett prioriterat område. Äldresäkerhetsgruppen har under de senaste åren deltagit i den nationella informationsaktiviteten ”peppar, peppar- så minskar vi olyckor” bland seniorer. Information om äldresäkerhet, balansträning och hemfixartjänsten. Äldresäkerhetsgruppen informerar varje höst några dagar på apoteket om halkolyckor och säljer isbroddar till rabatterat pris (ht 2012, 44 par isbroddar).

Hemfixartjänst inrättades 2005 och servicen riktas till alla över 67 år. Syftet med hemfixaren är att undanröja risker för fallskador och liknande i det egna hemmet.

Biståndsbedömare och en kommunal distriktssköterska genomför hembesök till de som under året fyller 80 år och då ges information om kommunens verksamhet samt information om säkerhetsförebyggande åtgärder.

Beräknad kostnad enligt förslaget i motionen

Antalet 65 år och äldre i Mariestads kommun

	2013	2014	2015	2016
65 år – w	Ca 5900			
Nya 65 åringar		337	313	312

Kostnader för halkskydd varierar. En beräknad genomsnittskostnad av aktuella broddar ca 150 kr. (För att få exaktkostnad bör en upphandling göras)

Beräknad kostnad per år

2013	2014	2015	2016
885.000	50.550	46.950	46.800

2012 är det kostnader för alla 65 år och äldre, därefter är kostnaderna för de nyblivna 65 åringarna. Kostnaden kan bli lägre om priset på halkskydd kan pressas i samband med upphandling.

Fallolyckor är ett stort problem i samhället och beräknas bli större eftersom andelen äldre ökar. I rapporten ”Fallolyckor bland äldre – en samhällsekonomisk analys och effektiva preventiva åtgärder” utgiven av Statens folkhälsoinstitut lyfts

förebyggande åtgärder som är kostnadseffektiva som åtgärd för att komma till rätta med problemet med fallolyckor. I dag finns kunskap om effektiva metoder bland annat att de ska sätta in fler åtgärder samtidigt. Men det finns en begränsad kunskap om hur kostnadseffektiva olika åtgärder är. I rapporten finns en beräkning om när olika åtgärder bör sätta in för att vara kostnadseffektiva. Det blir mer kostnadseffektivt ju äldre personen är för då är risken större för fallolycka. Men man kan sätta in åtgärder tidigare ifall åtgärden riktar sig till riskgrupper. För lågriskgrupper är det insatser i åldrarna 76 eller 81 år beroende på om samhället har en hög eller lågbetalningsvilja som beräkning för kostnadseffektivitet bygger på, enligt rapporten från statens folkhälsoinstitut.

Underlag

Medborgarförslag om inköp av isbroddar till alla pensionärer i kommunen.

Bilaga ”Hur mycket kostar äldres fallskador i Mariestad”

Kristofer Svensson
Planeringschef
Utvecklingsenheten

Gunilla Carlsson
Folkhälsoplanerare
Utvecklingsenheten

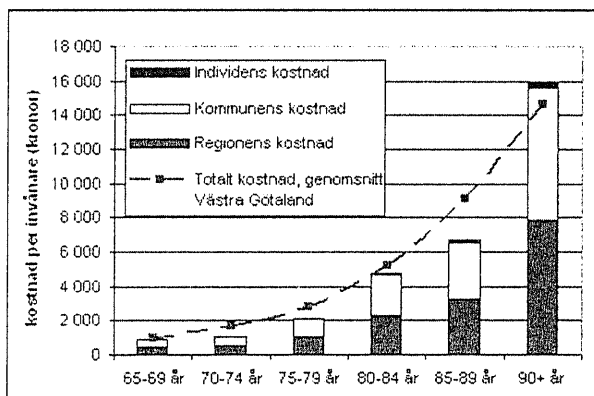
Hur mycket kostar äldres fallskador i ...

Mariestad

I av 20 individer som är 65 år och äldre uppsöker varje år ett sjukhus för vård av en fallskada. Motsvarande siffra för de som är 80 år och äldre är 1 av 10.

Ett folkhälsoproblem som kostar

Staplarna visar uppskattad total kostnad för fallskador per äldre invånare i Mariestad för respektive åldersgrupp.

Linjen visar motsvarande kostnad för den äldre befolkningen i Västra Götaland. Av staplarna framgår hur stor regionens, kommunens respektive individens kostnad är.

Kostnaden räknat per invånare ökar kraftigt med ökande ålder!

Fallskadorna i Mariestad kostar totalt varje år:

Regionens kostnad	7,3 milj. kr
Kommunens kostnad	7,3 milj. kr
Individens kostnad	0,2 milj. kr
Total kostnad	14,8 milj. kr

Förebyggande insatser sparar både mänskligt lidande och kostnader!

Det finns flera sätt att förebygga fallskador bland de äldre, t.ex. genom balansträning, genomgång av medicinering, riskbedömning av hemmet etc.

För mer information se rapporten "Fallskador bland äldre i Västra Götaland 2004-2009" på www.vgregion.se/hskgoteborg (under Publicerat)

Hur mycket bör man satsa i Mariestad på att förebygga fallskador hos äldre? En satsning för invånare 80 år och äldre med...

1 400 kronor

per person

2,0 milj. kr

totalt

...skulle vara

kostnadsbesparande

2 600 kronor

per person

3,8 milj. kr

totalt

...skulle vara

kostnadseffektiv*

* - under antagandet att den förebyggande insatsen minskar förekomsten av falloolyckor med 20 %

* Förutom samhällskostnaderna sätts ett pris på förlusten av livskvalitet hos den fallskadade. Priset för ett vunnet kvalitetsjusterat levnadsår har antagits vara 300 000 kronor.